

RADU PAVEL GHEO

TITANIC DISCO

■ A volt Capitol mozi nyárikertje melletti taximegállónál kötöttek ki. Kissé rogyadozott a lába a hídfő melletti lépcsőkön felfelé, és a taximegállóhoz vezető úton is, ezért Laci olykor diszkréten támogatta őt. A katedrálist övező park és a taximegálló közötti rövid szakaszt viszonylagos csendben tették meg, melyet néha megtört egy-egy rövid és fölösleges felkiáltás: „Fasza volt!”, „Nehéz hegyre fel!” (bár semmilyen emelkedő nincs ott, ahogy nincs az egész Temesváron), „Ezt többször kellene”, „Ahha, vagány este volt”, „Láttad hány hárompontost dobtam?”, „Vigyázz!” Most, hogy odaértek a sárga autók mellé, megálltak, és úgy maradtak egy ideig, mintha lemaradt lelküket kellett volna bevárniuk.

– Laci, akarod, hogy elvigyelek téged is a kampuszig? – szólalt meg váratlanul, miközben megigazította a sporttáskát a vállán.

– Nem, kösz, gyalog megyek.

Egyikük sem mozdult. Álldogáltak, és váraoztak. Most már hűvös lett, és a könnyű nyári szellő friss zöldillatot hozott a környező parkok felől. Egy sofőr hirtelen rátaposott a gázra az úton, a gumik csikorogtak, égett szagot hagytak maguk után megtörve az éjszaka varázsát.

– Idiótája! S most féket nyom a pirosnál! Minden aljadéknak autója van.

– Vlad, most már megyek.

– Jól van, öreg, menj... Nem, várj! Várj egy kicsit.

Ügyetlen mozdulatokkal előkotorta a pénztárcáját, kinyitotta, és elővett egy köteg kék bankót.

– Laci motyogta feszengve, nehogy azt, öregem, nehogy a kurva életbe, mert nem akarom, hogy hülyén érezd magad, de én, figyelj, ha el akarsz menni Szentgyörgyre...

A markába nyomta a pénzt. Laci visszahúzta a kezét, és hátrált egy lépést.

– Vlad, mit akarsz? Mi a fene ez?

– Ne baszakodj velem, Laci, na! Vedd úgy, hogy kölcsön adom, hogy legyen pénzed az útra, s amire még kell. Ha elmész... végül is azt csinálsz, amit akarsz, vedd el, szépen kérlek!

– Minek?

– Csak hogy legyen. Hogy...

Saját megnyugtatósomra, ezt kellett volna mondania, de még elgondolni sem volt képes.

– Majd megadod, amikor tudod, oké? Vagy máskor, amikor még találkozunk. Közöttünk marad, jóember, értsd már meg! Ha netán szükséged lesz rá. Mert te annyira fafejű vagy, hogy magadtól nem szólnál soha. És tudom, hogy te is, ha valami slamasztikába kerülnék... na vedd már el! Ne nézz úgy, mint egy bánatos ló a rajzfilmben.

Laci lassan kinyitotta a tenyerét, és megfogta a pénzköteget.

– Te hogy tartasz ennyi készpénzt magadnál, bazdmeg? – mondta olyan hangon, ami egyszerre akart érdeklődőnek és lazának tűnni, de sem ez, sem az nem volt.

– Ma kaptam egy alaktól, hogy nyomtassam ki a könyvét. Versek bánáti táj-
szólásban. Szar, de a mienk. Identitárius szar, vagy mi, vihogott megkönnyeb-
bülten. Ha akarod, adok neked egyet, mikor kinyomtattam.

– S mennyi van itt pontosan? Hogy tudjam, toldotta hozzá sietve Laci.

– Kétezer, körülbelül. Figyelj, öreg, nem ez a fontos. Ne törődj te ezzel. Te fog-
lalkozz a te problémáddal, s aztán még beszélünk. Na, én elhúztam! – vetette
még oda, és a legközelebbi taxi felé indult. Add át Rózsának az üdvözetem.

– Köszí, Vlad, motyogta még Laci.

De ő már nem hallotta. Lehuppant a sárga autó hátsó ülésére, és durván be-
csapta az ajtót. A taxi elindult. Mikor egyedül maradt, Laci szegyenlős örömmel
számolni kezdte a pénzt. Több volt, mint amennyit Vlad mondott. Elővette a te-
lefont. Néhány pillanatig a képernyőt bámulta. Aztán meggondolta magát, és
visszacsúsztotta a zsebébe a készüléket a bankjegyekkel együtt, majd lassan el-
indult az Ifjúság Hídja felé.

– Egy taxit, uram? – hallotta a háta mögött.

Nem fordult hátra. Ráérősen, kissé görnyedt háttal haladt a lámpák sárgás
fényében.

Becsapta az ajtót:

– Letea utca, pont a Rebreanuval való kereszteződésnél.

A sofőr azonnal fordította a slusszkulcsot, és indult. Visszapillantott, és azt
látta, hogy Laci még mindig ott áll a járdán, földbe gyökerezett lábbal, ahogy
hagyta. A következő pillanatban a szőke alakja eltűnt a látóteréből. Az autó át-
gurult a hídon, és megállt a szemafornál.

– Rebreanu, azt mondta? Merre óhajt menni?

– Ahogy önnek jobb. A Bălcescun, aztán a Brâncoveanu; jó lesz így?

Míntha csak most tört volna rá a fáradság, és a zötykölődéstől kissé felhábo-
rodott a gyomra is.

– Rendben, mondta a sofőr, majd gázt adott, és átrobogott a kereszteződésen.

Próbált kényelmesebben elhelyezkedni, kiegyenesítve a hátát az ülésen, de
beleverte a fejét a plafonba. „Hét méter fej nélkül”, mondta magában kuncogva.
„Vlad Jivan mester villanykörtelopo brigádja.” Balról a Műszaki Egyetem vörös
téglából épült régi szárnyát látta derengeni, a sugárutat szegélyező fasor mögött.
Ekkor megszólalt a taxisofőr.

– Bălceszku, negyvennyolcas forradalmár ezernyolcszáznegyvennyolcból.
Brünkoveánu Havasalföld uralkodója, Isztambulban halt meg. Elvágta a nyakát
neki és a négy fiának.

Felkapta a fejét a sofőr furcsa szavaira és akcentusára, melyeket egyszerre ér-
zett idegennek és ismerősnek. Belenézett a visszapillantó tükörbe, és elkapta vi-
dám tekintetét: kerek koponya, világosbarna bőr, mandula árnyalatú szemek, fe-
je búbján a kopaszság úgy terült el, mint domboldalon a tarvágás. Szülőfalujá-
nak napbarnította traktoristáit juttatta eszébe. Épp csak a sapka hiányzott róla.
Magával egyidősnek vélte, talán egy kicsivel volt öregebb. Elmosolyodott.

– Maga nem román, ugye?

– Most már igen. Letettem a vizsgát. Tavalý.

Kíváncsivá tette.

– És Rebreanu, ő kicsoda? vetette oda a sofőrnek a kérdést.

– Nagy román író, regények írója a húsz... adik századból. Regényei: *Ion, A lázadás és az Akasztottak...* akasztottak...

– ... erdeje, segítette ki.

– Pontosan. Igen. Tudtam.

A taxis számára nehézséget jelentett a román â hang kiejtése, hol sikerült, hol nem. Néha elrontotta az egyeztetéseket. Egyébként azonban, ha nem figyeltél nagyon, nem vetted észre, hogy külföldi. Minthogy nem is volt az, szerinte. Besszarábiai sem volt, nem úgy nézett ki. Inkább arabnak vagy mindenképpen keletinek látszott. Viszont nem mondott p-t b helyett vagy t-t d helyett, mint a temesvári arab egyetemisták: „Minten rentpen, parátom.” Sőt helyenként bánátiasan ejtette a szavakat.

– De hát hová való?

– Teheránba, válaszolta a taxis, aki már várta a kérdést. Iráni vónék.

– Itt tanult Temesváron, nem igaz? Az egyetemen.

– Nem, nem itt. Én kilencvenegyben jöttem ki. Teheránban végeztem az egyetemet. Jóval utána jöttem Temesvárra. De itt élek, itt van családom, itt vannak gyerekeim.

– Akkor most már román.

– Nem, vagyis igen, de csak azóta, kacagott a sofőr.

Ekkor hallotta elhangzani az iráni taxis szájából az untig ismert bánáti mantrát: „Bánáti vagyok, ingestül, gatyástul.”

Ezúttal tökéletesen sikerültek a magánhangzói. Valószínűleg sokat gyakorolta ezt a mondatot. Elégedetten nevetett utána.

– Én is bánáti vónék, válaszolt felélénkülve, és kezét nyújtott az ülések közötti résen. Vlad!

– Hamid. Örülök.

– Szóval bánáti atyafi!

– Igen hát, bólogatott meggyőződéssel Hamid, és egy pillanatig azokra a plüsskutyákra emlékeztetett, amelyek régen a hátsó ablakban bólogattak, ahogy az autó zötykölődött. Bánáti, bizon!

– És hogy kerültél ide? Úgy értem, Bánátba.

(Hamid története)

– Kilencvenegyben jöttem. Én akkor elhatároztam, hogy elmegyek Iránból, akkor ott már nem volt mód rá, hogy humá... emberi módon élhess. Nem lehetett tovább így élni. Mert ott nálunk a papok vezetnek. Ez van. Szerintem le van szarva az az ország, ahol a papok vezetnek! A papok, imámok, ahogy nálunk mondják. Teljesen mindegy, nem? Én hiszek Allahban, mert Allah hatalmas, de Allah nem parancsolta, hogy ne igyak bort, hogy ne hallgassak zenét, ha nekem az tetszik, hogy ne járjak mulatni. Ti sokat mulattok, és hát nem szép dolog ez? Tudd meg, hogy szép dolog.

– Egyik unokaöcsém mondta, hogy jöjjetek. Mehettem volna Németországba is és Svédországba is, de ő azt mondta, gyere ide, mert jó Temesváron. Útlevéllal jöttem, és csináltam egy vállalkozást, hogy megkapjam a tartózkodási engedélyt. Ilyen volt a törvény akkor Romániában. Úgy jöttem, mint befektető, és így adtak tartózkodási engedélyt. A céget két-három évig csináltuk az unokaöcsémmel, de nem ment, és abbahagytuk.

– Igen, mondtam. Bánáti vagyok, ingestül, gatyástul. Én itt élek.

– Szép a család, ja. Feleség és két gyermek. Neked van? Isten éltesse. Így a jó. Az is jó, ha legalább egy van, de én mindig azt mondtam, jobb ha kettő. De lehet három is.

– Vissza nem megyek. Vagyis látogatóba igen, a rokonokhoz. Jó itt. Nincs erőszak, nincs háború. Tudod, én voltam háborúban, mikor volt nálunk a háború Irakkal. Hívtak a háborúba, és ott voltam. Van sebem is a háborúból, meglőtték egy éjszaka, és vittek mentővel a katonaoorvoshoz, jött az orvos, hogy ki kell vegyen egy, ezt a... vesét. Hogy csak úgy lehet megoldani, ha kivesszi, mert olyan a seb. De én nem akartam. Felhívtam a nagybátyámat Teheránban, és ő azt mondta, hogy ne vetesse ki semmit, mert ő elintézi. És akkor mondtam az orvosnak, hogy ne vegye ki, és ő azt mondta, hogy saját felelősségre? S én mondtam, hogy igen, sajátára. És akkor elvittek a katonakórházba, és már nem voltam a háborúban. A nagybátyám eljött, és elintézte, és elvitt a teheráni kórházba, és ott megműtöttek, és nem vették ki a vesémet. Ilyen volt a háborúban, nagy szerencsém volt, hogy ennyivel megúsztam.

– Megsebesültél a forradalomban? Cccc... Nagy baj! Tudom, hogy sokan meghaltak akkor.

– Én nem tudom, milyen volt azelőtt. De sem a kommunizmust nem szerettem, sem a papokat. Jól élünk itt, jól fogadtak, kenyérrel és sóval, ahogy mondani szokták. Senki nem bánt bennünket. Vannak barátaink, együtt mulatunk, vicceket mondunk. Allah előtt egyek vagyunk. Nem csinálunk ebből problémát. Én mérnöknek tanultam. Dolgozhattam volna, mint mérnök, de az olyan, az komplikáltabb. A taxival szabadabb vagyok, magamnak csinálom a programot, ahogy tetszik, ha valami dolgom van, hazamegyek, elintézem, visszajövök. Igen, elég jól. Elegendő a családnak. A feleségem bankban dolgozik, van fizetése, megélünk. Háromszor volt Teheránban. Együtt voltunk. Ő azt mondja, hogy eléggé tetszik, de nem igazat mond, mert nem tetszik. Most már nekem se tetszik, mert a papok vezetnek. Régen szép volt, tudd meg! Teherán szép volt, jól lehetett szórakozni.

– Nem minden tetszik. Nem tetszik, hogy lopnak, mindenütt. Itt Bánátban is, az unokaöcsém elmesélt egy csomó ilyen disznóságot. Sok a lopás és a gazemberség, nagy kár. Nálunk Iránban is van, de nem annyi, mint itt, annyi soha. Nem, Bukarestet nem szeretem. Voltam sokszor. Nem jó. Több a pénz, de nem jó. Olyan, mint Teheránban most, csak nem a papok vezetnek. Nagyon zsúfolt, és mindenki ideges, szaladj ide, szaladj oda, mindenki szalad, mindenki ideges. Temesvár szép és csendes. A feleségem is ezt mondja.

– Mondja csak, uram, hol álljak meg?

– Itt húzzon félre. Semmi gond, átmegyek a túloldalra. Látja, ott a túlsó felén, a második ház az utca végétől. Az ott, mutatta az ujjával. Az emeletes, fehér ház. Nagyon szépen köszönöm. Mennyivel tartozom?

Hamid kézháttal megtörölte a homlokát, és a taxiórára nézett.

– Hét lej.

Elővette a pénztárcáját és odanyújtott egy tízlejest.

– Jól van így.

Kinyitotta az ajtót, óvatosan kiszállt, és kiemelte a sporttáskát az ülésről. Épp távozni akart, de eszébe ötlött valami. Odahajolt a sofőr ablakához.

– Hallja, ha még taxira lenne szükségem, hogyan találom meg? Szívesen beszélgetnék még magával.

– Ki van írva, mutatott Hamid az ajtóra festett számra. Nulla-három-négy. De hívhatja a diszpécst is, és kérje Hamidot, mindenki ismer engem.

– Azt el is hiszem, válaszolta jócskán felvidulva. Köszönöm, és további jó munkát!

Hamid integetve köszönt, és a taxi elindult. Mikor magára maradt, dülöngélve elindult a zebra felé. Átkelt a sugárúton, ellenkező irányba ment egy darabig, majd eltért jobbra a fehérre meszelt villa felé, mely a keskeny utcácska bal oldalán emelkedett, közvetlenül egy lepukkant, vörös téglából rakott ház után. A kapuhoz érve a kulcsot kezdte keresgélni a zsebében, miközben egy szerb banda, a S.A.R.S. számát dúdolgatta, amely maga sem tudta mi okból, éppen most jutott eszébe: „*Ratujemo ti i ja, k'o Izrael i Palestina, ratujemo ti i ja, k'o sila i osovina*”, Háborúznak egymással, mint Izrael Palesztinával, mint kátyú a tengellyel, mint sör a töménnyel, mint az anarchia a rendszerrel... Óvatosan kinyitotta a kaput, átkelt az előkertben, és megállt a mattüveg bejárati ajtó előtt. Az üvegre fényfolt vetült, ami azt jelentette, hogy Emilia még nem feküdt le. Elfordította a kulcsot a zárban, nagy, határozott léptekkel beállított az előszobába.

– Hahó, Pénelopé, megjöttem!

A francba, gondolta, miközben igyekezett minél diszkrétebben helyet foglalni az utolsó sorban egy széken. Tessék, most meg elkésett. Reménykedett, hogy Emilia nem vette észre, de amikor megkereste őt a tekintetével, azt látta, hogy egyenesen őt nézi, és enyhén ráncolja a homlokát. Na, hát akkor csak ráncolja! Hisz az egész héten esett át a fején, hogy előkészítse a könyvbemutatót, és ma arra is alig volt ideje, hogy felszusszanjon: szaladj borért, abból a kimérősből, és a spéci üvegeket a meghívottaknak, akik beszélni fognak, pakold ki az egészszet a könyvesboltban, vissza a könyvekért, futás a süteményekért, aztán hozd a szendvicseket, a tányérokra és a poharakra megfeledekedtél?, szaladj az öregekért a világ végére az UMT lakótelepre, a mama szokás szerint egészen az utolsó percig nem tudta eldönteni, mibe öltözzön, apa pedig felfedezett egy pecsét-foltot a kék nyakkendőjén, apa, tudod mit, hagyd a fenébe a nyakkendőt, és hagyd a fenébe a zakót is, negyven fok van odakint, hát még bent a könyvesboltban! Mindig is jól néztél ki! Igen, ezt szoktam mondani Emiliának is. Na és! Nincs igazam? Nektek nem szoktam hazudni, csak akkor, amikor rólam van szó, ha ha, na, de komolyan, apa, így járnak, akik mindig hülyülnek, senki nem hisz nekik, mikor igazat mondanak, nevetnek rajta, a valóság vicces, olvastam valahol, na induljunk már, mert elkésünk, ötkor kezdődik, majd meglátjátok, micso-da örült forgalom van ilyenkor a városban, kész, gyerünk, ti csak menjetek, én majd bezárom, lent áll a kocsi, a BMW, persze-persze, én vagy Daciával járok, vagy német autóval, na, kész, mentünk, hagyd az ördögbe azt a pénztárcát, van nálam, indulás, elkésünk – utána keress parkolóhelyet a Modexnél, egy sincs, gyerünk a Központi Szálló parkolójába, rohanás a könyvesboltba, persze idézőjeles a rohanás, mert apának fáj a dereka. – Megérkeztünk, itt van, apa, *Másodjáték*, Ion Barbu, a költő híres verse után nevezték így, ugyán, semmi köze

Blagához, tudom, hogy úgy hívják az utcát, s akkor hogy kellett volna hívniuk? *A nagy átkelésben* könyvesboltnak, *Mioritikus térnek*, vagy tudom is én miket írt még a jóember, de most komolyan. Siessünk, tudjátok, milyen Emilia, mikor könyvbemutatója van... Nem, őt nem ismerem, vagy kétszer láttam összesen, de majd beszélünk vele utána – és pont akkor hívta őt Vergil úr telefonon.

Vergil úrnak sürgős volt. Szinte mindig ilyen helyzetekben volt sürgős dolga vele. Egyébként tudta jól, hogy Vergil úr sürgősségeit megéri komolyan venni, bármilyen alkalmatlan pillanatban is jönnek közbe. Mi több, komolyan *kellett* őket venni, de ez már egy másik történet. Az övéivel beléptek a *Másodjáték* könyvesbolt helyiségébe, a polcok között elvezette őket az eseményeknek helyet adó térbe, ahová begyűlt már a közönség, majd fülére tapasztott telefonnal kisetett az utcára. Vergil úr már bele is kezdett a mondókájába a megszokott taktikus és nyugodt módján, mint akinek a világ minden ideje a rendelkezésére áll, miközben ő a bolt előtt toporgott türelmetlenül, és még odaköszönt egy-egy ismerősnek, aki az utolsó pillanatban érkezett könyvbemutatóra.

Valami dohányzás elleni szórólapokról vagy alkohol vagy drogfogyasztás elleni cuccról volt szó, mindenesetre valami ilyen szarságról, majd elküldi ő, Vergil úr e-mailben az összes részletet. Nagyszabású a dolog, országos terjesztés, legalább tízezer példány, három különböző modell, egyszóval egy rakás pénz. Zárt borítékos árajánlat, *offline* licit, végleges kiértékelés elektronikusan Bukarestben. Minden el van rendezve, szokás szerint, Vergil úr még azt sem rejtette véka alá, mennyit fog fizetni, hogy ő jöjjön ki nyertesnek, csak éppen küldje el másnap a teljes iratcsomót, hogy hétfő reggel Bukarestben lehessen. Még egy elbaszott éjszaka, már amennyi még marad belőle. Nem beszélve a másnapi rohangászásról. Hát így állunk, sóhajtotta, és megvonta a vállát. Legalább hat-hétezer eurót nyer, akkor is, ha leszámítjuk a Vergil úr részét. Idő volna elegendő. A könyvbemutató kábé egy óra, ha a literátusok nem nyújtják nagyon hosszúra a szócséplést, még egy vagy másfél óra locsifecsi a bor és a szendvicsek mellett, mosolygunk, kedvesek vagyunk, aztán még vagy két óra a vendéglőben Emilia meghívottjaival, vissza a szülőkkel a paneldzsungelbe... Rendben, úgy tizenegytizenkettőre hazaér, és nekifoghat a dolognak.

– Meglesz, Vergil úr.

Nyilván, hogy meglesz. Kár volna elszalasztani.

Csakhogy mire visszament a boltba, az első felszólaló már be is fejezte a beszédét. Költő vagy kritikus volt az illető, úgy hatvan lehetett, szürke, kopott felöltőt viselt, megnyúlt, száraz, vérig borotvált arca volt, és vállára csüngő hosszú, fehér haja, melyet minduntalan hátradobott a kezével. Láttam már sokszor a könyvbemutatókon, amelyekre Emilia magával hurcolta, de még mindig nem tudta, hogy hívják, vagy mivel foglalkozik a jóember. Talán költő mégis. Vagy kritikus. Vagy mindkettő.

– E versekről szólva, hiszen én jól ismerem Emilia Jivan költészetét, már korábban felfigyeltem a részletekben rejlő gyönyörre, és ez igaz a mostani kötetre is. Ha visszatekintek a korábbi kötetekre, egy hajóhadhoz hasonlíthatom őket, imitt-amott kisebb ágyúnaszádokkal, máshol nagyobb ütegekkel, amelyeknek... amelyek, vagyis hogy mindegyikük ugyanarra a mélységre utal. A részlet itt nem fölösleges, nem egy tünékeny részlet, ezek a részletek kis sziklaszirtek, melyek alatt egy vulkán szunnyad a mélyben, a tenger víztömege alatt. Létezik egyfajta csoda, mely az ő sajátja, a mélységes, rejtőző részlet csodája, és én boldog vagyok, hogy létezik.

Én is boldog vagyok, de dögöljek meg, ha értem.

– Következésképpen, folytatta a költő vagy a kritikus, vagy a költő-kritikus, ünnepélyesen Emilia felé fordulva, aki kipirosodott arccal ült a hosszú, puha, halványzöld kanapén, hadd gratuláljunk ifjú költőnőnknek ezekhez a *Termékeny vágyakhoz*, amelyek úgy felkavarják a lelkünket, ahogy csak kultúránk igazán nagy költői és főként költőnői képesek. Ráadásul csak ihletett pillanataikban! Emilia Jivan, ön olyan mélyen meglepett és meghiúsított, hogy nem tudom, meg tudja-e ezt ismételni valaha! De én remélem, hogy igen, és bizalommal várom a következő verseskötetét.

A szokásos tapsvihár közepette a beszélő lehajolt, és két erős pusztit nyomott Emilia arcára mindkét oldalról, és ahogy megfigyelte, de anélkül, hogy ez meglepte volna, meglehetősen közel a szájához. Emilia olvasószemüveget viselt, és vörös tulipánszoknyát vett fel, merész dekoltázs volt, és fogadni mert volna, hogy mágnesként vonzotta a néhány suhanc tekintetét, akik egész biztosan középiskolai tanítványai voltak. Ami azt illeti, a beszélő is egész végig tetőtől talpig méregette szemével a tehetségét, miközben beszélt. Hogy is hívják, hogy is hívják? Mindenesetre ismert – ha nem is nagy, mindenesetre régiséggel rendelkező – személyisége volt a városnak, hisz Emilia nem érte be kispályásokkal a könyvbemutatóin.

Termékeny vágyak! Szarkasztikusan elmosolyodott. Ha ilyen cuccba öltözve jössz, és tele termékeny vágyakkal... Szárazat nyelt, és kissé felemelkedett a székről, miközben megborzongott az elégedettségtől és a büszkeségtől, és még valami mástól is. Igen, Emilia gyönyörű volt. A hőségtől és az izgatottságtól kipirosodott az arca és a nyaka, és ez az izzás, amely a ruhája V-jének legmélyéig húzódtott, most felizgatta. Talán az éjszaka... Lófaszt, éjszaka össze kell raknom a pályázatot. De talán mégis, ki tudja? Ha eléggé gyengéd, ügyes és gyors lesz... Hogy elhessegesse gondolatait, végighordozta tekintetét a könyvespolcoktól körülvevett termen, majd szemrevételezte a tisztelt egybegyűlteket. Anya, apa és Alex, aki fegyelmelzetten és meghiúsítottan figyelt – szinte látom, hogy maholnap ő is előjön azzal, hogy adjam ki a verseskötetét – természetesen az első sorban ültek, mellettük két fiatalabb író vagy talán újságíró, végül is mindegy, látta már őket könyvbemutatókon, hátrább vagy három, náluk is fiatalabb író, akik biccentve köszöntötték, igen néhányukat épp ő publikálta a TÉEL-nél, aztán a néhány suhanc, aki nem bírta lehámozni a szemét a tanárnéni lábáról és dekoltázsáról, és aki minden bizonnyal a bukást szerette volna elkerülni, így az utolsó pillanatban – ez persze rosszindulatú feltételezés a részemről, de nem kizárt, hogy valóban így van, semmi nem képes jobban meglágyítani a tanárnő szívét, mint a diák csodálata, és én garantálom, hogy teljesen őszinte csodálatról van itt szó, az éjszakai maszturbálások vágyképe iránti csodálatról, mint az én egykori fizikatanárnőm esetében, tizenegyedikben, hogy is hívták a kis exbalerinát, no nézd csak, elfelejtettem, valami félelmetes, hogy felejttem a neveket – ott volt még Emilia néhány kolléganője a szakközépiskolából, néhány barátnő és a férjeik, néhány ismeretlen és persze az elmaradhatatlan potyázók, akik egyetlen könyvbemutatót sem hagytak ki, ahol ingyen italra és ételre számíthattak. Eleinte megvetette őket, néha egyenesen dühös volt rájuk. (Főleg olyankor, mikor a TL kiadó eseményein bukkantak fel), megfigyelte: abban a pillanatban, ahogy az irodalmi szószátyárkodás véget ér, a szendvicsestálak és a borospoharakkal tele tálcák felé spriccelnek, mint egy kitérített heringraj, majd tányérjukon szendvicshégyeket egyensúlyozva, a lehető legnagyobb pohárral a kezükben visszahú-

zódna a sarkokba, lesütve szemüket, ha egy másodpercnél tovább rajtuk felejtet a tekinteted, nehogy kérdezz valamit tőlük. Idővel azonban gyanús szánalmat kezdett érezni irántuk. Végso soron ok voltak a legmegbízhatóbb közönség minden könyvbemutatón, nekik köszönhetően soha nem kellett attól tartani, hogy üresen fog majd kongani a könyvesbolt vagy a terem, és valószínűleg többet tudtak már a város irodalmi életéről, mint a kutatók garmadája.

Most Emilia volt kollégája, Radu Pavel Gheo kezdett beszélni. Találkozott vele futtában már vagy kétszer – egyszer szintén a felesége könyvbemutatóján. Szőke, göndör hajú, szemüveges fickó volt, meglehetősen magas és vézna, és kissé hajlott hátú. Lám, ő nem vett zakót, de még inget sem, egy fehér, gyűrött trikó volt rajta, meg egy hosszú, kék farmer. Tipikus nyolcvanas stílus, egy kilométerről is fel lehetett ismerni. Bár onnan a hátsó sorból nem láthatta, fogadni mert volna, hogy fehér adidas van a lábán. És fehér zokni, természetesen, lehet más? Gheo volt az a fickó, aki egyetlen kézfogásra volt Bill Gatestől, egy évig kint volt az USA-ban a feleségével, és mikor hazajött, írt egy könyvet Amerikáról. A könyv tetszett neki, szórakoztató olvasmány volt, de a leginkább az tetszett benne, ahogy ez az alak a szánalmasan elbukott emigrációját irodalmi sikerré tudta változtatni. Nyilván a siker nem haladta meg Románia határait, ahol még mindenkinek leesett az álla bármitől, ami Amerikával vagy a Nyugattal kapcsolatos, de azért mégiscsak siker volt. Most egy ideje a bukott emigráns beszédét hallgatta, bár a hangja kissé a kacsa hápogásához hasonlított, ami miatt komolytalannak érződött. Egy kis poénnal kezdte, nyilván ezt Amerikában tanulhatta, hogy tudniillik ő és Emilia kollégák voltak, de nem ezért dicséri, hiszen ha nekiállna dicsérgetni az összes volt kollégáját, nem maradna ideje jó írókat, jó költőket olvasni. Aztán komolyra fordította a szót, és arról kezdett beszélni, hogyan fokozódnak a kötetben az érzelmek verssorról versorra, hogyan robannak ki erőteljesen minden egyes költemény végén – valóságos ejakuláció, gondolta ő magában –, és hogy milyen mesteri módon alkalmazza a szerző verseiben a hatások adagolásának művészetét, minthogy a lírai csábítás művészetének is tökéletesen ura Emilia Jivan, sőt mondhatná azt is, hogy, és íme már ki is mondta, fölöttébb ravasz módon játszik vele – és ekkor a szőke, göndör hajú, hamiskás pillantást vetett Emilia felé, aki szemüvege mögött kissé lesütötte szemét, és közelebb hajolt a beszélőhöz.

– A költészet a szó egyetlen művészete, amely tökéletességre tör. És én, mint prózaíró, őszintén elismerem ezt a tényt, mikor találkozom vele. Mármint a tökéletességgel, habogta zavartan Gheo. A *Termékeny vág*yakban ez a tökéletességre való törekvés jelen van minden versben – és ebben a kijelentésben nincs semmi túlzás –, minthogy jelen van a mesterségbeli tudás és az autentikus lírai borzongás ötvözete, az érzelmek eme kitarulkozása, mely átszűrődik...

Innentől már nem tudott figyelni. Ő is számtalan hasonló beszédet végighallgatott, akár csak a hűséges potyázók, és most csodálkozva tűnődött azon, és el volt ragadtatva csodálkozásától, hogy tudták ezek az írók újból és újból elmondani ugyanazt a dolgot teljesen más szavakat használva. Ez érdekes kérdésnek tűnt. Kár, hogy ezt nem beszélheti meg Emiliával! Isten őrizz, kuncogott magában. Aztán elszégyellte magát: vajon miért érez mindig készletét arra, hogy gúnyt űzzön a könyveiből? Nem voltak rosszak, ezt mondták róla az emberek. Lacinak is nagyon tetszettek. Na jó, ő nem ért a költészetéhez... de végtére is az ő felesége, az ő nője, bassza meg!

Úgy tíz perc múlva végre végére ért a mondandójának, megpusztilta Emiliát, körülbelül úgy, mint az előtte szóló, mintha nem akarta volna elszalasztani az alkalmat, majd az ütemes taps közepette helyet foglalt.

Még egy kis türelem. Megigazította maga alatt a kis, összecukható, műbőrrel borított széket, mely nyikorgott a súlya alatt. Izzadni kezdett. Pokoli meleg volt már, és a terembe bezsúfolódott közönségtől még fülledebbé vált a levegő, a jobb kéz felől való hatalmas ablakon át a nap egyenesen szürke selyemingére tűzött. Emilia még felolvas néhány verset a kötetből, és ezzel vége az első fejezetnek. Következik a tolongó ismerkedés, utána a vendéglő, ahol legalább ehét valami jót. Remélte, találnak még üres asztalt, a tegnap milliő dolgot kellett elintéznie, és már annyira elege volt, hogy nem foglaltatott asztalt, most meg arra gondolt, mégis jobb lett volna ezt személyesen elintézni.

Emilia felállt, megigazította a fekete keretes szemüvegét, felemelt egyet az előtte, az alacsony asztalkán heverő kötetek közül, és lassan lapozni kezdett a feszült csendben, amit csak a szomszédos teremben rajcsúrozó gyerekek zaja zavart meg, akik szemmel láthatóan teljesen közömbösek voltak az itt megnyilvánuló autentikus lírai borzongások iránt. Egy pillanatra még látott is egy vöröslő, borzas gyerekejet kikandikálni egy polc mögül, boldog mosolyt küldeni feléje, majd ismét eltűnni. Egy pillanatig úgy érezte, legszívesebben ő is kiszaladna köztük, és ledobálna a polcokról néhány vaskos kötetet.

– „Távolról”, artikulálta Emilia tanáros hangján.

– Túlsgagosan távol, suttogta egy hang valahonnan balról.

Gyorsan arra fordította a fejét, ahonnan a kommentár érkezett, és egy ravasz-kás, fekete képű és horgas orrú fiatalembert vett észre, amint a mellette ülő gesztenyebarna hajú, köpcös fiú füléhez hajolt, akinek hosszú szőrös karjai voltak. Nem tűntek sem pogácsalesőnek, sem diáknak. Vajon merő irodalmi érdeklődésből jöttek volna? Vagy az itt lévő csajok valamelyikének férjei, barátai?

– Vajon elszakíthatják lelkeinket egymástól valaha? deklamálta *ex abrupto* Emilia.

– Ha összeragadtatok, bajban vagy, hallotta ismét maga előtt.

A barna köpcös halkan vihogott.

– De hát kik vagyunk mi? Ha felülről, a nap felől nézed, egy parányi földdarabot látsz két parányi tenger között, két fényt, egy nagyobbat és egy kisebbet....

– S egy harmadikat a lábad között, suttogta a fekete képű. Ejj, de jó bőr a költőcsaj!

– És közöttük egy villámlás az éjszakában. Két világítótorony nézi egymást...

– Állj, ki vagy, világítsd meg az arcod! replikázott fojtott hangon a feketeképű.

– Elektromos suttogásokat zümmögve a komor romokon, a kopasz dombokon, a vidor vizeken át, világokon és világokon át, előre-hátra.

– *Azzaz, baby!* Előre, hátra, előre, hátra... folytatta a szemtelenkedést az előtte ülő.

– Ezek vagyunk mi – nem mától. Vajon elszakíthat valaki valaha egymástól? – zárta a versét Emilia.

A termet az utolsó sor után újra kitöltő csendben még hallotta, hogy a fekete képű bégetve válaszol a költői kérdésre. „Neehehem!”, melyet azonnal elnyomott a közönség lelkes tapsa. A pofátlan maga is elragadtatottan tapsolt a közönséggel. Kezdett tetszeni neki az ürge. Ő is jól ismerte ezt a játékot.

Emilia még felolvasott két verset. Majd a közönség kérésére még egyet, egy homályosabbat, az ész lépcsőjéről, melyet egy bolond és egy költő épít, és az

utolsó lépcsőfokok hiányoznak, vagy ferdek, és valakiről, aki küklopsz isteneket imád, akik előtte fabatkáért sem kellettek senkinek.

– Szól a harang? Hadd szóljon! fejezte be átszellemülten Emilia.

A körülbelül fél másodperc után, ami alatt a közönség megértette, hogy vége van, újból kitért a taps, majd hozzávetőleg öt másodperc múlva stratégiai okokból le is állt, nehogy véletlenül ismét újrázásra való felkérésnek értelmezzék. A volt kolléga, a vézna, szőke fiatalember bejelentette, hogy akik óhajtanak dedikáltatni, azoknak a költő szívesen áll rendelkezésükre, a potyázók lassan, de határozottan megindultak a boltív felé, mely az üzlet mögötti teraszra nyílt, ahol a bor, a szendvics, a sütemény már szépen el volt rendezve az asztalokon. Odament Emiliához, arcon csókolta, és gratulált neki, ő mosolygott, de gyöngéd szemrehányást tett:

– Megint késtél, igaz?

Utána pedig kissé aggodalmasabb hangon megkérdezte:

– Történt valami Lacival? Még egyetlen könyvbemutatómról sem hiányzott.

Megértette a célzást, ő hiányzott egyszer – egyetlenegyszer.

– Laci elutazott, mentegette a barátját. Sürgős dolga akadt.

– Sürgős? csodálkozott el Emilia, miközben elfordult tőle az asztal felé, ahol már sorakozott az a néhány ember, aki dedikáltatni szeretett volna.

– Nem is gondolnád, mennyire, mormogta, és elindult, hogy kezet fogjon a két felszólalóval.

Mikor szétnézett az izzadt emberektől és piros székektől zsúfolt teremben, azt látta, hogy hárman-négyen a suhancok közül, akiket Emilia középiskolás tanítványainak vélt, jólnevelten, ájtatos képpel közeledtek Emilia felé, úgy tartva kezükben a fehér borítójú versesköteteket, mint valami szent ereklyét. Termékeny vágyak, naná. Azt viszont nem tudta meg, ki volt a fekete képű, aki végig hülyéskedett a felolvasás alatt.

Szócs Imre fordítása

